

Apdovanojimai

„Už nuopelnus Vilniui ir Tautai“

Grafikas, medalių kūrėjas, monumentalistas **Petras Repšys** pagerbtas už neeilinius nuopelnus grafikos ir monumentaliųjų menų srityse.

Visuomenės pripažinimo sulaukusi iniciatyva kasmet apdovanoti ypatingais nuopelnais Vilniui ir Tautai pasižymėjusius asmenis kilo prieš penkerius metus. Šio gražaus apdovanojimo steigėjai (Marijos ir Jurgio Šlapelių namas-muziejus, Krašto apsaugos bičiulių klubas, Vilniaus rotušė, Vilniečių ainių klubas ir Nevyriausybinių organizacijų koordinacinė taryba) penktą kartą labiausiai sostinei ir mūsų tautai nusipelnusias asmenybes pagerbė Vilniaus Šv. Jonų bažnyčioje. Šiemet garbingas apdovanojimas įteiktas trylikai iškilų asmenų.

Vilniaus keramikos meno bienalės laureatai

3iosios Vilniaus keramikos meno bienalės žiuri sprendimu pagrindine prof. Liudviko Strolio premija apdovanota **Danutė Jazgevičiūtė**. II premija atiteko Audriui Janušoniui ir Milenai Pirštelienei.

Diplomais įvertinti Dalia Laučkaitė-Jakima-
vičienė, Jolanta Kvašytė, Konstancija Dzimida-
vičienė, Eglė Einikytė-Narkevičienė, Kristina
Ancutaitė, Živilė Bardzilauskaitė-Bergins, Onu-
tė Petkevičiūtė, Justina Kildišytė.

Dailėrašcio inf.

Įvykis kultūriniame gyvenime

Isteigta Šarūno Šimulyno žodžio ir vizualaus meno premija, kuri bus skiriama kelia-
planams kūrėjams, dirbantiems dailės ir
literatūros srityse.

Šiais metais gerai Lietuvoje žinomam veliuo-
niškiui skulptoriui, tapytojui, grafikui, poetui
ir prozininkui Šarūnui Šimulynui būtų suėję
75 metai. Šios sukakties proga privačia Regi-
nos Violetos Šimulynienės, Dalios Teišerskytės,
Violetos Šoblinskaitės-Aleksa ir Gasparo Alek-
sa iniciatyva įsteigta jo vardo premija.

Minint menininko jubiliejų Veliuonoje Regi-
na Violeta Šimulynienė įrengė vyro memoria-
linį kambarį muziejuje „ArsTerra“, kurį įsteigė
rašytojai Violeta Šoblinskaitė ir Gasparas Alek-
sa, menininko dukros Ula ir Rusnė Šimulynai-
tės surengė grafikos darbų parodą, įvyko Irenos
Mikuličiūtės kuruojamas Šarūno Šimulyno ta-
pybos pleneras.

Pirmosios 2014 m. Šarūno Šimulyno žodžio
ir vizualaus meno premijos laureatu tapo tapy-
tojas, juvelyras, poetas **Gvidas Latakas**. Meni-
ninkas premijuotas Šarūno Šimulyno grafikos
darbu iš Reginos Šimulynienės šeimos privačios
kolekcijos ir pinigine premija, kurią skyrė radi-
jas „Ekstra FM“ (savininkas Nedas Šinkūnas), o
įteikė LR Seimo narė, poetė Dalia Teišerskytė.
Laureatas pagerbtas Veliuonoje kas dveji metai
vykstančioje Veliunos novelės šventėje.

Gvidas Latakas gimė ir užaugo Telšiuose.
1995 m. Telšių aukštesniojoje taikomosios dai-
lės mokykloje įgijo juvelyro specialybę, vėliau
baigė tapybos bakalauro ir magistro studijas
Vilniaus dailės akademijos Kauno dailės fa-
kultete. Nuo 1997 m. aktyviai dalyvauja meno
parodose. Kasmet dalyvauja medalio meno
parodose: Baltijos medalio trienalėse, respubli-
kinėse medalio bienalėse, tarptautiniuose Tel-
šių medalininkų simpoziumuose ir kt.

1998 m. Gvidas Latakas pradėjo kurti poezi-
ją. Eiles skelbė laikraščiuose *Šiaurės Atėnai* ir
Nemunas. Po dešimties metų pasirodė pirmoji
eilėraščių knyga *Kol išsisir varniukai*, pelnusi
rašytojui garbingą Zigmo Gaidamavičiaus-
Gėlės literatūrinę premiją. O 2012 m. buvo iš-
leistas antrasis Gvido Latako poezijos rinkinys
Nekalendoriniai šventieji.

Šv. Jono gatvės galerijos inf.

Ukrainai buvo dosnūs ir menininkai, ir pirkėjai

Dailininkų sąjungos pirmininkė Edita Utarienė padėjojo menininkams už kilnią širdį ir pilietiškumą.

Lilijos Valatkienės nuotr.

LILIJA VALATKIENĖ

Lietuvos dailininkų sąjunga, atsiliepdama į Europos Parlamento nario Petro Auštrevičiaus kvietimą surengti labdarinę aukcioną Ukrainai paremti, pakvietė menininkus dalyvauti šioje kilnioje misijoje.

Aukcionui menininkai sunesė 124 meno kūrinius. Dėl laiko stokos buvo parduodama apie 60 darbų, surinkta 44 tūkstančiai litų. Kiti kūriniai bus siūdomi pakartotiniame labdaros aukcione, kurį numatyta surengti lapkričio 28 dieną.

Šešiolika naujų kojų

„Ką galima nupirkti už paaukotus 44 tūkstančius litų?“ – paklausiau aukciono iniciatoriaus Petro Auštrevičiaus.

„16 naujų kojų. O tai reiškia, kad dalį Ukrainos karių ar civilių žmonių, nukentėjusių dėl Rusijos agresijos ir netekusių galūnių, galėsime sugrąžinti kiek įmanoma visaverčiam gyvenimui. Per antrąjį aukciono turą, tikimės, bus suaukota dar tiek pat pinigų“, – sakė europarlamentaras.

Į Ukrainą vyks chirurgo ir kiti gydytojai iš Lietuvos, jie konsultuos kolegas ukrainiečius. P. Auštrevičius užtikrina, kad pagalba bus teikiama labai skaidriai, bus žinomi konkretūs

asmenys, kuriems reikia pirkti protezus. „Yra daug Ukrainos žmonių, kuriems reikalinga pagalba, o mes turime daug gerų protezavimo kompanijų, kurios gali padėti. Norime surinkti pinigų, o pagal Ukrainos karo ligoninių gydytojų nurodymus bus atrinkti pacientai, kuriems pagalbos reikia pirmiausia, kad jie galėtų grįžti į visavertį gyvenimą“, – aiškino P. Auštrevičius.

Kiekvienam pagal piniginę

„Kad mūsų renginys nevirstų elito aukcionu, kur meno kūriniai pardavinėjami po dešimtis tūkstančių litų, paprašėme pačių menininkų nustatyti nedideles pradines kainas.

tęsinys 3 psl. →

Atlygis už darbą – ne išmalda ir ne pašalpa

Aktualijos

EDITA UTARIENĖ

LDS pirmininkė

Rugsėjo 18–20 dienomis Stokholme, Švedijoje, vyko tarptautinė konferencija-seminaras, kurio tema – teisingas vizualaus meno dailininkų, fotografijos menininkų apmokėjimas už darbą.

Dailininkai dirba už „ačiū“

Tokio pobūdžio seminaras organizuojamas jau antrą kartą. Jame buvo nagrinėjamos esminės, visos Europos dailininkams opios ir pernelyg gerai pažįstamos problemos. Prieš kelerius metus prasidėjusi mano pažintis su viena iš šio projekto organizatorių nuvedė, tikiuosi, link labai naudingo ir Lietuvos dailininkams projekto – darbininkų seminarų, kuriuose ieškoma sprendimo būdų bei galimybių teisingai atlyginti dailininkams už parodų eksponavimą. Noriu atkreipti dėmesį, kad tai ne tas pats kaip LATGA surenkamas ir mokamas užmokestis už kūrinių rodymą.

Pirmajame seminare, surengtame lygiai prieš metus taip pat Švedijoje, dalyvavo Lietu-
vos, Suomijos, Norvegijos, Švedijos, Škotijos
ir Islandijos menininkų asociacijų bei sąjungų

vadovai. Diskusijoje buvo dalijamasi patirtimi, kaip kovoti su dailininkų nelygiateisiškumu apmokant už darbą, kaip šviesti visuomenę, valdžią ir pačius dailininkus, kad pasikeistų per ilgus metus susiformavęs ydingas požiūris, jog dailininkas, eksponuodamas savo kūrinius muziejuje, galerijoje ar parodų salėse, ne tik negauna jokio užmokesčio už tai, bet dar turi sumokėti gan brangią nuomą už ekspozicines erdves.

Lietuvos dailininkų sąjunga kiek įmanyda-
ma savo jėgomis sprendžia šią problemą, kad
bent jau didžioji dalis parodinių erdvių LDS
galerijose dailininkams nekainuotų. Tačiau
ši klausimą būtina spręsti valstybiniu lygiu.
Apie šią problemą jau kalbėjome su kultūros
ministru, ji buvo aiškiai įvardinta LATGA
konferencijoje, parengėme projektą Kultūros
tarybai dėl taikomojo tyrimo šia tema... Juk
kiekvienam iš mūsų yra savaime aišku, kad
nuėjus pasiklausti koncerto teks susimokėti
už bilietą. Juk muzikantai turi gauti atlyginimą
už savo darbą – grojimą ar dainavimą... Tuo
atveju, kai koncertas traktuojamas kaip nemo-
kamas renginys žiūrovams, už darbą muzikan-
tai vis tiek gauna atlygį.

O dailininkai nuolat „groja“ nemokamai.
Dailininkų parodos nuolat labdaringos.

Teisingo apmokėjimo principas

Šiais metais prie darbo grupės prisijungė Latvi-
jos, Šveicarijos, Vokietijos, Slovakijos, Anglijos
dailininkų organizacijų bei sąjungų atstovai ir
Tarptautinės dailininkų asociacijos prezidentas
Pavolas Krális. Nauji nariai buvo supažindinti
su esama padėtimi ir Švedijos „MU“ kon-
trakto dokumentu (sutartimi dėl užmokesčio
dailininkui, eksponuojant parodas įvairiose
ekspozicinėse erdvėse). Keletą dienų vykusio-
je diskusijoje buvo aptarta kiekvienoje šalyje
kylančios problemos, susijusios su dailininkų
darbo apmokėjimu.

Pasirodo, net tokiose turtingose šalyse kaip
Šveicarija ar Vokietija dailininkų materialinė
padėtis dažnai yra prasta, o apmokėjimo klau-
simas toks pat opus, kaip ir Lietuvoje. Tačiau
galima pasidžiaugti Norvegijos patirtimi, kur
vien tik vizualiajam menui valstybė per metus
skiria 1% šalies BVP, kas yra milžiniški pinigai.
2013 m. šios valstybės BVP sudarė 265 milijar-
dus dolerių (apie 210 milijardų eurų).

tęsinys 2 psl. →

Atlygis už darbą – ne išmalda ir ne pašalpa

← pradžia 1 psl.

Pagrindinis šių diskusijų tikslas – pasiekti, kad kiekvienoje šalyje, atsižvelgiant į unikalią kultūrinę ir ekonominę padėtį, būtų naudojamas modifikuotas „MU“ sutarties variantas. Taip būtų sukurtas teisingo apmokėjimo mechanizmas, kuris jau veikia Švedijoje.

Seminare buvo pabrėžta, jog labai svarbu šviesti visuomenę, pačius menininkus ir valdžios atstovus, kad pasikeistų nusistovėjęs požiūris į vizualiojo meno kūrėjus. Svarbu, kad visi suprastų, jog dailininkai nereikalauja nieko daugiau, kaip tik teisingo ir užsitarnauto atlygio už darbą, kaip ir bet kurios kitos profesijos atstovai, ir neprašo išmaldos ar pašalpos – tai juk visai skirtingi dalykai.

Menas neša ir ekonominę naudą

Kovoje už dailininkų teises į atlyginimą labiausiai pažengusi Švedija parengė specialų „MU“ kontraktą, šiuo metu privalomą naudoti visoms valstybinėms parodų erdvėms (šią sutartį naudoja ir atlygi dailininkams moka ir daug privačių muziejų bei galerijų). Sutartyje priklausomai nuo parodos tipo, dydžio ir trukmės yra nustatoma minimali suma, kurią turi gauti dailininkas už savo darbų eksponavimą. Sumą sudaro dvi dalys – sutrumpintai „MU“.

Pirmoji „M“ dalis reiškia atlygį už įdėtą darbą rengiant ar padedant rengti parodą (kūrinių transportavimas, rėminimas, stiklinimas, kabinimas ir t. t.), kūrybines dirbtuves ar instaliaciją. „U“ dalis reiškia užmokestį už savo darbų eksponavimą (kaip muzikantui mokama už koncertą). Švedijoje kampanija dėl „MU“ sutarties prasidėjo jau 2009 metais, sutartis įsigaliojo po daugiau nei poros metų, o šiais metais buvo patobulinta. Ja gali naudotis ne tik Švedijos, bet ir kitų šalių dailininkai, eksponuojantys darbus šios šalies parodų erdvėse.

Žinoma, stengiantis, kad „MU“ kontraktas taptų pripažintas ir naudojamas, Švedijos dailininkų sąjungai teko įdėti daug darbo. Sunkiausia buvo įtikinti žmones, kad menas atneša ir apčiuopiamą piniginę naudą. Buvo atliktas tyrimas, kad būtų išsiaiškinta, kaip atsiperka pinigai, investuojami į meną. Paminėjus Tjorno miestelio nedidelį muziejų, į kurį per metus buvo investuota beveik 24 milijonai Švedijos kronų (apie 2,635 milijono eurų). Įdomu tai, kad šios lėšos „pritraukė“ net 265 milijonus Švedijos kronų (apie 29 milijonus eurų)! Taigi, įsisenėjęs požiūris, kad menas yra sritis, kurią reikia finansuoti, tačiau kuri neneša ekonominės naudos, yra absoliučiai nepagrįstas ir neteisingas.

Patirtimi reikia dalintis

Švedijos, Norvegijos pavyzdžiai ir kitų šalių ženklūs postūmiai dailininkų darbo apmokėjimo srityje įkvepia keisti ir Lietuvos situaciją. Konferencijos metu dailininkų organizacijų ir sąjungų vadovai dalinosi patirtimi, konsultavosi tarpusavyje. Išgirdau ne tik neigiamų taisytinių pavyzdžių, bet ir sužinojau nemažai teigiamos informacijos. Pati taip pat dalinausi sektiniais mūsų šalies pavyzdžiais: pasakojau, kas gero menininkų labai buvo padaryta per kelerius pastaruosius metus, kiek padidėjo finansavimas, kiek Kultūros ministerija sumoka dailininkams už prastovas kūryboje ir t. t.

Kaip dailininkė ir kaip Lietuvos dailininkų sąjungos pirmininkė džiaugiuosi turėdama galimybę dirbti minėto projekto darbo grupėje. Tokios gausios meno asociacijų vadovų pajėgos vienoje konferencijoje salėje susitinka ypač retai. Šie sambūriai yra išskirtinė proga pasisemti patirties ir pasidalinti savąja su kitų šalių atstovais bei nutiesti kelių tolesniam bendram darbui siekiant sudaryti ne tik Lietuvos, bet ir visos Europos menininkams sąžiningas ir teisingas apmokėjimo už darbą bei kūrinių eksponavimą sąlygas.

Stasio Žirgolio kamerinės skulptūrose (nuotraukoje – „Konsiliumas“) išryškėja pastangos atrasti aukso pjūvį tarp raiškos ir idėjos, estetizuotų formų ir turinio prasmų, tikrovės įvaizdžių ir mito. Lelijos Valatkienės nuotr.

Stasio Žirgolio retrospektyva: kamerinė elegancija ir akmens sielos amžinybė

KOTRYNA DŽILAVJAN

Rugsėjo mėnesį sostinėje, Dailininkų sąjungos galerijoje ir Bernardinų sode, buvo atidaryta skulptoriaus Stasio Žirgolio kūrybos retrospektyvinė paroda, dailininko jubiliejaus proga simboliškai išskleidžianti reikšmingiausius gyvenimo kūrinius. Paroda galerijoje pristatė elegantišką mažųjų skulptūrų kolekciją, tuo tarpu ekspozicija po atviru dangumi Bernardinų sode – monumentalų menininko akmens skulptūrų ciklą „Epochų aidas“.

Nuo idėjos iki išraiškos

Pradėjęs kurti XX a. aštuntajame dešimtmetyje, Stasys Žirgulis kaip menininkas išaugo iš lietuviškosios skulptūros tradicijos, tačiau savo kūryboje sugebėjo panaudoti visą moderniojo meno patirtį.

Gilus, skvarbus žvilgsnis į žmogaus egzistenciją, humanizmo idėjų deklaravimas, amžinas žmogaus ir gamtos dialogas – tai svarbiausios paradigmos, permelkiančios S. Žirgolio kelių dešimtmečių kūrybą.

Atgarsiai

Alfredos Venslovaitės-Gintalienės kūrybos paroda „Pilnatis miestai“

Rugsėjo 9–27 dienomis Vilniaus grafikos meno centro galerijoje „Kairė–dešinė“ veikė Alfredos Venslovaitės-Gintalienės kūrybos paroda „Pilnatis miestai“.

Pastaruosius du dešimtmečius dailininkės A. Venslovaitės-Gintalienės kūryba buvo primiršta. Tačiau profesionalų aplinkoje menininkė buvo gerai žinoma kaip aktyvi, produktyvi ir savitai besidarbuojanti lakštinės ir taikomosios grafikos srityje dailininkė.

Grafikę domina deformacijos, irimo tema. A. Venslovaitės-Gintalienės architektūrinės, antropomorfinės bei zoomorfinės figūros tarpusavyje susilieja, tarp kūnų nebelieka tikslios ribos. Tai leidžia kalbėti apie metamorfozę, kai viena forma virsta kita. Dailininkės estampuose demonizuoti vaizdiniai, metamorfozės ir klejantys simboliai įkurdinami fantastiškoje, baugioje erdvėje. Tyrinėdama vienatvę ir susvetimėjimą kūrėja ieško ryšių tarp dvasios ir gamtos.

Dailininkė, ko gero, vienintelė Lietuvoje dirba itin reta akmens graviūros technika, kuomet ant litografinio akmens ne piešiama, o raižoma. Tai leidžia išgauti plonytes linijas. Norisi palinkėti, kad ši retrospektyvinė paroda suteiktų menininkei galimybę pradėti naują kūrybinį etapą, atsispiriant nuo tvirto buvusiojo, kuris neabejotinai priklauso Lietuvos grafikos istorijai.

Ramutė Rachlevičiūtė

Anot filosofo Algio Uždavinio (1962–2010), „Žirgulis neniekina praeities, neatmeta vertingo pirmųjų patyrimo ir kartu sugeba atrasti jam vienam būdingą meninės raiškos stilių, pasižymintį formos bei turinio pusiausvyra. Menininkui svarbiausia išryškinti ir subrandinti dėmesio vertą idėją, kuri pati diktuoja išraiškos pavidalą. Dėl šios priežasties autorius neprisiria prie vienos ar kitos meninės formos, o naudoja pačias įvairiausias minties įgyvendinimo priemones, išsaugodamas pagrindinę dvasinės savivokos ašį, kuri išlieka stabili ir lemia daugiaplanės kūrybos vientisumą bei nuoseklumą. Filosofinis ir kultūrinis šio kūrėjo akiratis apima platų humanistinių vertybių spektrą, leidžiantį tikrovę suvokti globaliai – lyg žvelgiant iš paukščio skrydžio.“

Mažųjų skulptūrų panorama

S. Žirgolio mažosios plastikos darbai – tai idėjos ir formos grynuoliai, giliai užgriebiantys žiūrovo vaizduotę, intelektą ir jausmus. Dailininkų sąjungos galerijoje jis atvėrė plačią savo mažųjų skulptūrų panoramą: keliasdešimt figūrinių ir abstrakčių skulptūrų iš medžio, akmens ir metalo. Tarp jų – ir pirmieji studijų laikų eksperimentai, ir žymiausi kūriniai: „Naktigonė“, „Konsiliumas“, „Rytas“, „Vakaras“, „Migla“, „Orfėjas“.

Tarptautinė mainų paroda „Vilnius–Berlynas. Skulptūra, objektai, instaliacijos“

Berlyne, *Kunstverein Tiergarten Galerie Nord*, rugsėjo 19–spalio 25 dienomis veikia tarptautinė paroda, kurioje prisistato Berlyno ir Vilniaus dailininkai.

Vokietijai atstovauja grupės „Meta“ nariai: Katharina Bach, Karlas Menzenas, Susanne Ruoff, Tatjana Schülke, Ona Tav, Renate Wiedemann. „Meta“ yra nepriklausoma šešių Berlyno menininkų grupė, kuri stengiasi megzti kontaktus su kitų šalių menininkais.

Lietuvą reprezentuoja skulptoriai iš Vilniaus: Kazys Venclovas, Gediminas Piekuras, Rytas Jonas Belevičius, Marius Zavadskis, Mindaugas Juncys, Arvydas Ališanka.

Atidarymo metu parodą pristatė dr. Ralfas F. Hartmannas (*Kunstverein Tiergarten*) ir Lietuvos Respublikos ambasados Berlyne antrasis sekretorius Antanas Venckus bei projekto kuratorius Arvydas Ališanka.

Tai jau antrasis Lietuvos dailininkų sąjungos Skulptūros sekcijos ir Berlyno šiuolaikinių vizualiųjų menų dailininkų grupės „Meta“ bendras projektas, pristatantis dviejų valstybių meną vienoje erdvėje.

2013 m. vykęs pirmasis dviejų šalių susitikimas buvo surengtas Lietuvoje, LDS Šv. Jono gatvės galerijoje Vilniuje.

Šv. Jono gatvės galerijos inf.

Šiose kamerinio pobūdžio skulptūrose išryškėja skulptoriaus pastangos atrasti aukso pjūvį tarp raiškos ir idėjos, estetizuotų formų ir turinio prasmų, tikrovės įvaizdžių ir mito. Saikinau naudodamas aiškias, lakoniškas, dažnai iki simbolio ar ženkle išgrynintas formas, kūrėjas siekia kalbėti asociatyviai, nevengdamas ir poetinės retorikos. S. Žirguliui itin svarbus skulptūros medžiagiškumas, netikėtos medžiagų ir technikų jungtys, autentiška medžio, akmens ar bronzos iškalba.

Paradoksalu, bet daugelis S. Žirgolio skulptūrų, formos atžvilgiu itin išbaigtų, kalba apie kažko trūkumą, praradimą, ilgėjimąsi. Šiai temai atskleisti menininkas pasinaudoja ir literatūriniais ar mitologiniais įvaizdžiais („Orfėjas“, „Patriarcho ruduo“, „Godo“).

Autorių itin domina dvasinė žmogaus būseną, kurią jis dažnai sieja ar tapatina su tam tikrais peizažo, gamtos reiškinių („Rytas“, „Vakaras“, „Migla“, „Vidurnaktis“). Vos juntama melancholija S. Žirgolio kūryboje, kaip vienas subtiliausių egzistencinių jausmų, suteikia galimybę jo kūrybą jautriai išgyventi, per sutelktą vidinį liūdesį pamąstyti apie amžinas kategorijas: tiesą, gerį, gamtą, laiką.

Akmens siela Bernardinų sode

Antrasis S. Žirgolio kūrybos retrospektyvai skirtas renginys – laikinoji lauko skulptūrų ekspozicija Vilniaus Bernardinų sode, kurią lankytojai dar galės apžiūrėti iki lapkričio 10 dienos. Masyvūs, maksimaliai apibendrinti kūriniai iš dolomito, marmuro ar granito, palyginti su mažųjų skulptūrų kolekcija, atspindi visai kitokį menininko mąstymo būdą. Kaip teigia pats autorius, čia buvo svarbu atsiboti nuo jam įprastų skulptūrinių strategijų ir susitelkti į akmens metafiziką, atverti pačią akmens sielą.

Tarsi anatomas kūrėjas pjausto, skelia, atidengia akmens sluoksnius ir vėl juos uždaro, suneria, suveria („Amžių sandūra“, „Atviras“, „Uždaras“, „Tylos vartai“). Daug fizinės jėgos pareikalavęs darbas su lauko rieduliais, skulptoriaus ištvermės išbandymas, brutalūs skulptūriniai sprendimai pasiūlo akmens kaip kūno, su kuriuo kovojama, idėją. Akivaizdu, jog akmuo menininkui įdomus kaip archetipiška skulptūrinė medžiaga, kaip istorijos liudytojas, kaip pastovumo ir amžinumo matas žmogiško laikinumo akistatoje. Arba, anot skulptoriaus Iano Boydono, „akmuo taria skiemenis, nusidriekiančius per amžinybę, o mes taip skubame“. Tad ir akmens paviršiaus lupimas, skaldymas ir svidinimas S. Žirguliui – tai siekis suteikti laikui formą, paliesti praeitį ir palikti gilų pėdsaką būsimam laike.

Almyros Weigel objektų ir instaliacijų paroda „Debesuota su pragiedruliais“

Rugsėjo 5–30 dienomis Pamėnkalnio galerijoje veikė Almyros Weigel objektų ir instaliacijų paroda „Debesuota su pragiedruliais“. Netikėti plastiniai ir erdviniai sprendimai, lietuviškų ir vokiškų laikraščių medžiaga (kaip popierius ir informacija) sujungo žiūrovų mintis. Juo labiau kad milžiniško dydžio Almyros Weigel instaliacija – interaktyvi. Atidarymo metu vyko Kauno šokio teatro „Aura“ pasirodymas pagal Birutės Letukaitės choreografiją.

Almyra Weigel (g. 1964) – šiuolaikinio meno kūrėja, platus akiračio menininkė, kūryboje besigilinti tiek į šiandienos pasaulio problemas, tiek ir į tradicijų, atminties, ipročių vaidmenį individo gyvenime. Ją domina įtampos laukas tarp tradicinių kultūrinių stereotipų ir nepaliaujamo išorinio poveikio, kurį nuolat patiria šiuolaikinis žmogus.

Atidarymo metu Almyra Weigel su „Auros“ šokėjais.

Ukrainai buvo dosnūs ir menininkai, ir pirkėjai

← pradžia 1 psl.

Todėl kiekvienas pirkėjas galėjo rinktis pagal savo kišenę: nuo 100 iki 1700 litų. Kai pradinė kaina nedidelė, tai ir aukcionas nevyksta vangiai, – sakė Dailininkų sąjungos pirmininkė Edita Utarienė.

Norėdamas išjudinti aukcioną, pirmąjį kūrinį – Vytauto Dubausko tapybos darbą „Vieni juokai“ už tūkstantį litų įsigijo pats aukciono iniciatorius P. Auštrevičius. Pradėdamas renginį jis prašė visų pinigines atverti plačiai ir perkant įsivaizduoti, kaip patys jaustųsi, jei jiems šiuo metu viena koja būtų amputuota.

Už kilnumą ir gerą širdį padėkos ir sveikinimo žodžius menininkams bei žmonėms, susirinkusiems paaukoti Ukrainai, tarė renginio globėjas Prezidentas Valdas Adamkus ir Lietuvos dailininkų sąjungos pirmininkė Edita Utarienė. Už paramą Ukrainai padėkoti į Lietuvos dailininkų sąjungos galeriją atvyko Ukrainos ambasadorius Valerijus Žovtenka.

V. Adamkus prieš renginį sakė nešąs apsisprendęs ką nors įsigyti, bet aukciono dalyvio numerį dėl visa ko pasiėmė. Įpusėjęs renginiui už 500 litų V. Adamkus nusprendė įsigyti Aldonos Dobrovolskienės tapybos darbą „Kalėdiniai pabarstai“. Kiti aukciono dalyviai nedrįso varžytis su kadenciją baigusiu Prezidentu. Vėliau V. Adamkus norėjo įsigyti ir Ramunės Savickaitės-Meškelienės „Tulpių šventę“, bet nusileido jaunai pirkėjai, kėlusiai kainą iki jo ir po jo pasiūlytos sumos. Jaunatviškas atkaklumas nugalėjo, tad Alma Adamkienė po širdies stimuliatoriaus operacijos galės džiaugtis tik „Kalėdiniais pabarstais“.

Veršlininkė Dalia Gruodienė į aukcioną ėjo aiškių ketinimų vedama – nupirkti Jurgos Jasinskaitės ir Gvido Raudoniaus vazas. Ir jai pasisekė.

Ragindamas pirkti Aleksandro Vozbino „Malda“, Jogaila Morkūnas prisiminė savo nuotykius, susijusius su šio autoriaus paveikslais.

Visą vakarą salėje vyravo puiki nuotaika. Už paramą Ukrainai padėkoti į Lietuvos dailininkų sąjungos galeriją atvykęs Ukrainos ambasadorius Valerijus Žovtenka iš vedėjo pokštų juokėsi net burną užsiėmęs.

„Ponia, jūs mėgstate vazas“, – kreipėsi Jogaila Morkūnas į meno mylėtoją. Be ilgų įkalbinėjimų Jurgos Jasinskaitės šamotas atrado naują šeimininkę.

Sigitos Maslauskaitės „Vyno gėrėja“, dėl kurios besivaržantys keli pirkėjai paveikslą kainą pakėlė iki 4 tūkstančių litų.

Aktyviausi aukciono dalyviai Vilma ir Eduardas Eigirdai nestokojo emocijų.

Tapytojas Vilmantas Marcinkevičius aukcione nusipirko skulptoriaus Arvydo Ališankos „Žmogų kankorėžį“.

Raimondas Savickas sveikina Vilną ir Eduardą Eigirdus, įsigijusius net du jo kūrinius.

Pakvipo Kalėdomis. Prezidentas Valdas Adamkus aukcione įsigijo Aldonos Dobrovolskienės paveikslą „Kalėdiniai pabarstai“.

Lilijos Valatkienės nuotraukos

Menas kaip labdara ir labdara kaip menas

Lilijus Valatkienės nuotr.

VIDAS POŠKUS

Kaip liudija pats labdaros terminas, lietuvių kalboje sudarytas iš dviejų žodžių („labai daryti“, „daryti labai“), mielaširdingo aukojimo, gero darymo reiškiny yra sudėtingas ir daugiaprasmiš. Ypač toks jis yra mene.

Lyg priedas prie gražaus gyvenimo

Galima teigti, kad pats menas ir yra labdara – juk tai omenyje turėjo senieji graikai, kalbėdami apie kalokagatijos idealą mene, išreikštą formule: „Jeigu geras, tai ir gražus“, ir atvirkščiai. Iš to išplaukia klasikinė išvada, kad menas ir yra gėrio darymas, tai yra labdara.

Bet tokia yra imanentinė, vidinė meno kaip labdaros prasmė. Kaip labdaringas menas paprastai suvokiamas ir socialiniu aspektu. Pailiustruosiu tradiciniu pavyzdžiu. Dažnas pilietis, neišpaikintas jokių estetinės pakraipos įvykių, susidūręs su tikru, gyvu dailininku sako: „O, chudožnike, nutapyk man paveiksluką!“ Pats esu tai girdėjęs, akimis regėjęs ir galiu šimtu procentų patvirtinti.

Kitas dalykas (čia jau be jokių emocijų ar impresijų) yra tas, kad menas pas mus suvokiamas kaip kokia nuolatinė labdaringa veikla vien dėl finansinio jo įvertinimo. Vartotojų visuomenė už meną Lietuvoje yra linkusi mokėti mažai. Didesnis dėmesys yra skiriamas paltui, unitazui, automobiliui. Tik tuomet ateina eilė meno kūriniui. Menas paprastai yra suvokiamas kaip priedas prie gero ir gražaus gyvenimo.

Kuo skiriasi tapytojas nuo dažytojo

O juk labdara įprastai ir yra tokia! Ir čia jau būkime realistai – daugiau ir dažniau aukoja tas, kuris neturi ko prarasti, kuriam tai nėra sunku materialiniu požiūriu (šioje vietoje prašau atleisti altruistų – tų žmonių, kurie dėl kito iš tiesų nusiuręgia paskutinius marškinius). Žinoma, parduodamas menas kaip labdaros fenomenas turi konkrečią savo skalę ir gradaciją.

Štai Vilniuje ir kituose didesniuose miestuose, kur kultūrinis sluoksnis yra šiek tiek storesnis ir žmonės jaučia realų skirtumą tarp tapytojo ir dažytojo, dailės objektai labiau vertinami kaip tam tikra intelektualinė ir emocinė veiklos išraiška. Tuo tarpu provincijoje ypač dažnas atvejis, kuomet pas dailininką į studiją atėjęs potencialus pirkėjas už prekę yra linkęs sumokėti penkiasdešimt (daugiau ar mažiau) litų – tiek, kad kūrėjui neužtenka ar vos vos pakanka susimokėti už medžiagas. O kas tai yra, jeigu ne labdara? Žinoma, kad labdara!

Apie formalius santykius

Pakalbėkime apie menininkų santykį su tikru tikriausiais labdaringais įvykiais – visų pirma aukcionais. Aukcionai yra ryškiausia formalios menininkų labdaros forma. Žodį „formalus“ šiuo atveju galima suvokti dvejopai, abiem – ir teigiama, ir neigiama – reikšmėmis. Gali būti, kad kai kurie dailininkai, pateikdami savo

kūrinius labdaringiems renginiams, elgiasi kaip jau minėtieji turtuoliai, aukojantys trupinius nuo savo stalų. O juk yra patogiu – ir pasijunti geras, ir atrodo gražiai (vėlgi atleiskite už cinizmą). Tačiau bet kokia žmogiškųjų santykių forma yra formalizuojama ir sistematizuojama – tam, kad viskas vyktų sklandžiau, aiškiau, neatradinėjant jokių dviračių.

Tad formalumas yra labai paprastas: kūrėjas pateikia savo artefaktą, o labdaringąjį vyksmą organizuojantis subjektas jį pristato visuomenei (pareklamuoja) ir parduoda.

Koks procentas nuo parduoto daikto kainos eina aukai ir menininkui – susitarimo reikalas. Variantų būna visokių. Kartais būtent dailininkas tampa kuo tikriausiu donatoriumi, tai yra už paaukotą savo kūrinį jis negauna nieko (išskyrus garsią arba nebylią padėką, vidinę satisfakciją ir panašiai). Dažnai už aukcione parduotą darbą gauti pinigai pasidalijami: dalis – organizatoriams, dalis – menininkui, dalis – reikalingam labdaros. Bendras sutarimas lemia, bet dažniausiai tai priklauso nuo dviejų aktyviųjų pusių (organizatorių ir menininkų), kokiomis dalimis yra dalijamas „sūris“.

Ar kokybė – svarbiausias dalykas?

Kalbant apie meno kūrinių kokybę labdaringuose renginiuose, reikia būti atviriems. Juk viskas priklauso nuo to, kaip būtent – formaliai ar neformaliai – į akciją žiūri tiek organizatoriai, tiek dalyviai. Toms pusėms, kurioms svarbiau yra dalyvavimo faktas (panašiai kaip kokiame popsiniaime maratono bėgime po miestą – svarbiau yra ne pasiekti finišą, o pasididžiuoti savimi kaip sportininku socialiniuose tinkluose), kokybė iš tiesų nėra esminis dalykas.

Tokiu atveju dailininkai pateikia tuos kūrinius, „kokių negaila“, organizatoriai sąmoningai arba nesąmoningai (tiesiog dėl neišsprusimo) užmerkia akis ir džiaugiasi tuo, ką gauna. Štai, kad ir toks konkretus pavyzdys: vienoje Vilniaus bažnyčių vieno katalikiško vienuolių ordino nariai kiekvienais metais organizuoja berods kalėdinę meno kūrinių mugę-aukcioną. Susiduriama su dviem problemom: meno kūrinių stoka, todėl bet kuris atneštas daiktas, bent kiek primenantis meno kūrinių, yra išaukštinamas iki estetinio objekto nominacijos, ir finansinėmis pirkėjų galimybėmis (parapija nepasižymi savais rotšildais), tad kainos yra grynai simboliškos. Šiuo atveju aukoja ir labdara užsiima visos trys pusės: organizatoriai, pateikėjai, pirkėjai. Tai yra triguba labdara.

Pirkėjų vardai nurungia pačią kūrybą

Kaip ironiškai beskambėtų, tačiau didžiausio atgarsio sulaukia tie labdaringi renginiai, kuriuose dalyvauja kultūros žvaigždės – nuo krepšininkų iki dainininkų. Meno ten paprastai nebūna jokio, pardavinėjami būna atletų marškinėliai arba jis būna „prastūminėjamas“ kad ir su zvonkių ir kitokių „gražuolių“ pagalba.

Viename didžiausių šalies dienraščių skaitau apie tai, kaip Gintauto Labanausko labdaros ir paramos fondas, padedamas Ryčio Cicino, surengė labdaringą meno kūrinių aukcioną, kurio metu surinktos lėšos paaukotos vėžiu sergantiems vaikams. Viskas būtų gražu ir puiku, tačiau informacijos, kokie menininkai dalyvavo, kokie jų kūriniai buvo paaukoti, nepateikta. Tad meno kūriniai labdaringuose meno aukcionuose lyg ir nustumiami į pašalę.

Statistiškai galima pasikliauti lokale žinia sklaida ir jos pateikiama informacija, kurioje akcentuojamas tikslas ir pirkėjų vardai bei žymumas. Teliaka paaimanuoti ir pamoralizuoti, kad reikia ir būtina kelti aukcionų meninę kokybę. Menininkų vardų ir jų darbų sklaida būtų vienas iš punktų, tuomet neliks nuvilti nei patys menininkai, nei apgauti pirkėjai. Aukštesnės prabos prekė turėtų būti ir geriau vertinama.

Tačiau kai tikslas pateisina priemones, nebūna gražu net ir bambėti... Svarbiausia juk yra ta pusė, kuriai yra teikiama labdara. Kai padedama sergančiam vaikui, sužeistam kariui, pinigų neturinčiai šeimai, kam svarbu, ar įvykis, kurio metu buvo paaukota, surežisuotas pagal Stanislavskio, ar pagal Grotovskio sistemą?

Žinoma, visada norisi, kad būtų kuo gražiau ir geriau. Šiuo atveju tegalima pakartoti teiginį, kad labdarai aukojantis menininkas yra labdaras visomis prasmėmis, nes jis ir kuria tą labdarą, ir prie jos prisideda.

Peterio Riederio refleksijos

Grafikos žvilgsnis – menas iš Zalcburgo

Jau 25 metus Lietuvos dailininkų sąjunga ir Austrijos miesto Zalcburgo kūrybinė sąjunga „Art by Berchtoldvilla“ palaiko artimus, kūrybinį bendradarbiavimą grįstus ryšius. Per šį laikotarpį abiejose šalyse vyko įvairaus žanro meniniai projektai, kuriais siekta pristatyti Austrijos ir Lietuvos meninį gyvenimą. Po nepriklausomybės paskelbimo užsimezges glaudus meno bendruomenių ryšys sėkmingai palaikomas iki šiol.

2014 m. liepos mėnesį Zalcburge buvo pristatyta Tarptautinių kultūros programų centro organizuota ir jau keliaujančia tapusi lietuvių iliustruotojų paroda „Iliustrariumas“ bei Vilniaus grafikos meno centro parengta ekspozicija

„Kūnas. Lietuvių grafika 1980–2013“. Šių metų rudenį Vilniaus grafikos meno centre rodoma austrų menininkų paroda „Grafikos žvilgsnis – menas iš Zalcburgo“.

Grafiką interpretuojant plačiąja prasme, ekspozicijoje neapsiribojama lakštine grafika. Kolekcija sudaryta ne vien iš grafikos, bet ir fotografijos, kaligrafijos ir tekstilės kūrinių. Paroda sutelkia dėmesį į dabarties metą ir suteikia progą susipažinti su margaspalvio Zalcburgo meninio gyvenimo dalimi.

Paroda Vilniaus grafikos meno centro galerijoje „Kairė–dešinė“ veiks iki spalio 18 dienos.

Vilniaus grafikos meno centro inf.

R. J. Belevičius. CINI CO kareivis. 2014, medis, geležis, h 245

Trijų matmenų dailės kūrinių paroda „Laisvės ribos“

Spalio 15 d. 17 val. Šv. Jono gatvės galerijoje atidaroma trijų matmenų dailės kūrinių paroda „Laisvės ribos“, skirta Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 100 metų jubiliejui paminėti. Projektas, startuojantis šiais metais, tęsis iki 2018 m. Kiekvienais metais numatoma sukurti nuo keturių iki septynių tūrinių kūrinių iš įvairių medžiagų. Darbai ir autoriai atrenkami konkurso būdu. Šių metų projekto dalyviai – konkurso laimėtojai – keturi skulptoriai: Rytas Jonas Belevičius, Gediminas Piekuras, Dalia Matulaitė ir Gintaras Mykolaitis. Paroda veiks iki lapkričio 1 dienos.

Šv. Jono gatvės galerijos inf.

Šiaulių dailės galerijos renginiai

Rugsėjo 13 d. galerijoje vyko Šiaulių miesto skulptūros plenero kūrėjų Martyno Gaubo, Gintauto Lukošaičio ir Redos Uogintienės kūrinių pristatymas. Trys naujos skulptūrinės kompozicijos jau integruotos į miesto erdves.

Martyno Gaubo skulptūrą „Mano batai buvo du“ galima pasimatuoti.

Gintauto Lukošaičio skulptūrą „Stipruolis Nosys“

Lietuvos dailininkų sąjungos Šv. Jono gatvės galerijoje atidaryta prieš metus anapilin išėjusio vieno žinomiausių Lietuvos skulptorių Vaclovo Krutinio skulptūros paroda. Šiais metais skulptoriui būtų suėję 66 metai.

Daugelis V. Krutinį pažinojo kaip ilgametį Lietuvos dailininkų sąjungos pirmininką, Lietuvos meno kūrėjų asociacijos viceprezidentą, Lietuvos autorinių teisių gynimo asociacijos viceprezidentą, įvairių meno komisijų narį. Tačiau visų pirma V. Krutinis buvo aktyviai dirbantis skulptorius, į Lietuvos meno gyvenimą įsitraukęs dar 1973 m. Tais metais viešojoje vietoje buvo pastatyta pirmoji jo skulptūra.

V. Krutinis kūrė kamerinius ir mažosios plastikos darbus, monumentalias skulptūras viešosiose erdvėse, antkapinius paminklus. Menininko kūriniai puošia Vilniaus, Ukmergės, Panevėžio, Alytaus, Kupiškio, Birštono, Palangos, Plungės ir kitus miestus. Dailininkas nuo 1974 m. aktyviai dalyvavo grupinėse parodose Lietuvoje ir užsienyje, surengė penkias personalines parodas (paskutinė buvo skirta jo 60-mečio jubiliejui). Praėjus šešeriems metams nuo paskutinės personalinės V. Krutinio darbų parodos meno mėgėjai turi galimybę dar kartą apžvelgti šio ryškaus menininko kūrybą, prisiminti kūrėją. Parodą *Dailėraščio* skaitytojams pristato jos kuratorė, ilgametė Vaclovo Krutinio bendradarbė, menotyrininkė dr. DANUTĖ ZOVIENĖ.

Lietuviškojo modernizmo tradicijų puoselėtojas

Vaclovo Krutinio (1948–2013) paroda, surengta praėjus metams po jo mirties, yra puiki proga prisiminti talentingo skulptoriaus kūrybą ir pažvelgti į ją naujai.

Parodos koncepcija paremta trim siužetinėm linijom, kurios atskleidžia pagrindines jo kūrybos linijas: monumentaliją plastiką, pasklidusią viešosiose erdvėse (paminklai, dekoratyvinės ir antkapinės skulptūros), bei kamerinius darbus (medžio narstiniai ir bronzos kompozicijos). Trečioji linija – tai erdvė, kur skleidėsi kūrybinės idėjos: ekspozicijoje siekta atkurti dailininko studijos aplinką.

Iki paskutinės gyvenimo akimirkos V. Krutinis puoselėjo naujų darbų sumanymus – ant

Vaclovo Krutinio skulptūros ir narstiniai – tarytum gyvenimo kryžiažodžiai

darbo stalo liko nebaigtas būsimo kūrinio eskizas. Tai patvirtina esminį dailininko kūrybos principą – pirminė idėja neatsiejama nuo formos ir erdvės santykio, kuris lemia skulptūros siluetą, proporcijas, jos vietą aplinkoje. Skulptūrinės formos ir aplinkos harmonija V. Krutinui buvo jo kūrybos pamatas ir išeities taškas. Dailininkas yra ne kartą sakęs, kad skulptūrą jis suvokia kaip šviesos ir šešėlių meną. Kita esminė V. Krutinio kūrybos ypatybė – dėmesys medžiagos savybėms ir apibendrintai formai. Šie bruožai skulptoriaus kūrybą sieja su lietuviškojo modernizmo tradicijomis.

Atsakymų ieškokite kompozicijose

Prieš šešerius metus išleistoje dailininko monografijoje iš serijos „XX–XXI a. sandūros Lietuvos dailė“ (Vilnius: Artseria, 2008) menotyrininkė Rita Mikučionytė taikliai pažymėjo, kad V. Krutinio „kūryboje ryškios dvi pagrindinės kryptys – figūratyvi ir abstrakti“ plastika.

Nors tarpusavyje jos glaudžiai susijusios, tačiau figūrinėse kompozicijose dominuoja aptakios formos, banguojančios linijos ir siluetai, o abstrakčiose – segmentiška formų konstrukcija. Iš unifikuotų detalių išauga įvairios formos, įgyjančios tai kubo, tai kryžmos ar piramidės pavidalą. Neatsitiktinai šios abstrakčios kompozicijos įgijo apibendrintą „narstinių“ pavadinimą, kuris taikliai atskleidžia dailininko plastinį mąstymą: „Narstiniai – tai tarsi kryžiažodžiai, kuriuose ieškome atsakymo, kas yra už žmogaus sąmonės ribų.“

Skulptorius mėgo akmenį ir iššūkius

Ir V. Krutinio narstiniai, ir figūrinė mažųjų formų plastika yra iki simbolio apibendrintų formų, todėl labai artima monumentalijai skulptūrai. Su monumentalija plastika jas sieja skulptūros ir architektūros erdvės santykio problema. Dailininkui labai svarbu buvo skulptūrą organiškai įkomponuoti į tam tikrą erdvę – architektūrinę, gamtinę ar interjero. Jis kaskart atidžiai studijavo vietą, kurioje turėjo atsirasti kuriama skulptūra. „Turint skulptūros formos ir jos santykio su erdve viziją, daug lengviau rasti skulptūros temą,

„Visos medžiagos priešinasi. Tačiau dirbant su medžiu, reikia turėti ypatingų „diplomatinių savybių“, taikytis prie jo struktūros“, – sakydavo skulptorius V. Krutinis.

Vaclovo Krutinio artimieji ir bičiuliai dalijosi prisiminimais apie dailininko gyvenimą ir kūrybą. Lilijos Valatkienės nuotr.

užčiuopti nuotaiką, stilistiką, pasirinkti medžiagą“, – yra sakęs skulptorius.

V. Krutinis narstiniams dažniausiai rinkosi medį, o kamerines figūrines kompozicijas liejo iš bronzos. Tačiau skulptorius labai mėgo ir akmenį: „Mane traukia grįžti prie akmens,

kurio tvirtumas ir plačios galimybės dažnai yra mano kūrybinių sumanymų bendrininkas.“

Ir dar – gyventi ir kurti V. Krutinui buvo įdomu ir prasminga, kai jautė iššūkius. Tą įrodė ir savo kūryba, ir 1998–2008 m. vadovaudamas Lietuvos dailininkų sąjungai.

Rudens išpažintys tapybos plenero „Nidos ekspresija – 2014“

Jau dvidešimt metų Lietuvos dailininkų sąjungos globojamas tarptautinis tapybos pleneras „Nidos ekspresija“ traukia menininkus ir meno mėgėjus.

Iniciatyvą parodė patys dailininkai

Dvidešimt metų – tai daug ar mažai? Žmogui – besiskleidžianti jaunystė. Linksma, dažnai nerūpestinga, kai kam paika, kitus jau verčianti galvoti apie ateitį, žengiant pirmuosius savarankiškus žingsnius. Plenerui 20 metų jubilėjus – rimta sukaktis, kai patirtimi niekas nedrįsta abejoti. Solidaus amžiaus sulaukęs projektas įgijo

pasitikėjimą, norą jame dalyvauti išreiškia vis daugiau dailininkų. Pačiai Nidai rugsėjo menininkų desantas tapo savotišku reiškinium, kuomet po vasaros karštinės lyg per pamokslą galima atsiskleisti dailininkams, atsidūsėti, išsipasakoti savo godas, pasidalyti džiaugsmu ir viltimi.

„Jau daug metų Kuršių nerijoje vyksta tarptautiniai tapybos plenerai, menantys ekspresionistinės grupės „Brücke“ manifesto-programos idėjas – burtis ir kurti kartu, tiesiant kūrybinius tiltus tarp kitų Baltijos kurortų, tarp skirtingų šalių. Kasmet rudenį susitinkame Nidoje, Juodkrantėje ir Prerove, Vokietijoje, – sako plenero

iniciatorius ir vadovas Saulius Kruopis. – Per paskutiniuosius dešimt metų susikūrė kaimyninių šalių, esančių Baltijos jūros regione, dailininkų sąjūdis, kuris keičiasi parodomis ir plenerais. Džiugu, kad šis natūraliai išsivystęs projektas kilo iš pačių dailininkų profesionalų iniciatyvos, o ne laukiant ministerijų ar kokių nors europinių projektų malonių.“

Plečiasi kūrybos horizontai

1995 m. Nidoje prasidėjęs tarptautinis tapybos pleneras „Nidos ekspresija“ praplėtė savo kūrybinius horizontus. Sukaupta gausi, apie 800 meno kūrinių: tapybos, grafikos, objektų – kolekcija, kuri nuolat keliauja. Pirmosios parodos užsienyje surengtos 1999 m. Karaliaučiuje ir Bosoje (Sardinijos saloje, Italijoje). Vėliau Lietuvos tapyba buvo eksponuota Vokietijoje, Suomijoje, Latvijoje, Gudijoje, Gruzijoje, Rusijoje, Indijoje, Estijoje.

2014 m. plenero tema – Nidos koloritas. Jubiliejinis tapybos pleneras sukvietė dailininkus iš 12 šalių. Lietuvai atstovavo garbės svečias Bronius Leonavičius, tapytojai Jonas Maldžiūnas, Henrikas Čerapas, Gintas Vaičys, Juozas Pranckevičius, Gintaras Palemonas Janonis, Jonas Lenkutis, Viktoras Binkis, Džiuljeta Čebatoraitė, Kristina Daniūnaitė.

Iš svetur atvyko armėnas Gagikas Parsamian, jau 20 metų gyvenantis Gdanske (Lenkija), Ewa Pohlke (Lenkija), Tiiu Rebane ir Karlas Nagelis (Estija), Katsiaryna Sumarava (Baltarusija), Andrejus Matiušinas (Karaliaučius), Arminas Riegeris (Vokietija), Rudy Murdockas ir Debronzes (Indonezija), Ellis Oyekola (Nigerija), Larsas Michaelis Myhre-Nielsenas ir Annette Steinhart (Danija), Ilgvaras Zalānas ir Ieva Caruka (Latvija), Marina Khachatuzova (Gruzija), Manvelas Madoyanas (Armėnija).

Renginio atidaryme dalyvavo LDS pirmininkė Edita Utarienė.

Spalio 2 d. Lietuvos dailininkų sąjungos parodų salėje vyko Algimanto Švažo (1933–2003) albumo pristatymas.

Renginį atidarė Edita Utarienė. Prisiminimai apie dailininką dalinasi dailėtyrininkė Aldona Dapkutė, grafikas Rimantas Dichavičius, istorikė Vida Girininkienė, tapytojas Aloyzas Stasiulevičius, vitražo dailininkas Konstantinas Šatūnas, dailėtyrininkas Gytis Vaitkūnas, grafikas Jonas Gudmonas, keramikė Teresė Jankauskaitė, grafikas Vladas Lisaitis, grafikė Irena Guobienė, dizainerė Kristina Krulienė.

Rugsėjo 10–spalio 6 d. Lietuvos dailininkų sąjungos parodų salėje vyko Elmos Šturkaitės akvarelės paroda „Laiko žingsniai“.

Elma Šturkaitė yra žinoma akvarelininkė, surengusi per 40 autorinių parodų Lietuvoje ir užsienyje, dalyvavusi respublikinėse ir tarptautinėse parodose Lietuvoje, Lenkijoje, Baltarusijoje, Rusijoje, Latvijoje, Olandijoje, JAV. Jos kūrybos pasaulis – lyg laiko piramidė, kopimas į vis naujas aukštumas. Už pasiekimus kūrybinėje veikloje dailininkė yra pelniusi ne vieną įvairių organizacijų ir ministerijų apdovanojimą.

Jubiliejinio plenero tema – Nidos koloritas. Jame dalyvavo dailininkai iš 12 šalių.

Gedimino Beržinio nuotr.

